

„Ustawa Kamilka”, czyli ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) wprowadza zmiany dla wielu podmiotów mających styczność z małoletnimi.

Czy zatem nadzór starosty sprawowany nad ośrodkami szkolenia kierowców powinien być dodatkowo rozszerzony o weryfikację elementów, które wprowadziła „Ustawa Kamilka”?

W opinii Związku Powiatów Polskich, starosta – jako organ pełniący nadzór nad OSK – jest organem kontrolującym wykonanie obowiązków, które wprowadziła „Ustawa Kamilka”, a wynika to z zestawienia i interpretacji poniżej przywołanych przepisów.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o kierujących pojazdami [dalej: ukp], wymagany minimalny wiek do kierowania wynosi:

1. 14 lat – dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii AM;
2. 16 lat – dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii A1, B1 i T;
3. 18 lat – dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii A2, B, B+E, C1 i C1+E.

Z kolei stosownie do art. 21 ust. 1 ukp, osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub uprawnienia do kierowania tramwajem może rozpocząć szkolenie nie wcześniej niż 3 miesiące przed osiągnięciem minimalnego wieku, o którym mowa odpowiednio w art. 8 lub art. 9, wymaganego od kierującego pojazdem objętego tym uprawnieniem. Należy mieć również na uwadze, że zgodnie z art. 21 ust. 2 ukp osoba, która nie ukończyła 18 lat, może rozpocząć szkolenie za pisemną zgodą rodzica lub opiekuna.

Zestawienie ww. przepisów wskazuje, że w ośrodkach szkolenia kierowców (w odniesieniu do przedstawionych kategorii prawa jazdy) mogą być szkolone osoby małoletnie. Oznacza to, że „Ustawa Kamilka” znajdzie swoje zastosowanie do kursów prowadzonych dla osób małoletnich w ramach OSK.

Wskazana ustawa wprowadziła zmiany w siedmiu innych ustawach, w tym w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich [dalej: ustawa o przeciwdziałaniu], który to akt jest istotny z punktu widzenia nadzoru starosty nad OSK w omawianym zakresie.

Do ustawy o przeciwdziałaniu został wprowadzony art. 22x, a zgodnie z ust. 1 i 2 tego przepisu:

„1. Wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta oraz marszałek województwa sprawują kontrolę wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 i art. 22b, w zakresie objętym właściwością rzeczową i miejscową tych organów.

2. Organy, o których mowa w ust. 1, mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych.”.

Z dodanego do ustawy o przeciwdziałaniu art. 21 ust. 1 wynika, że przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem

sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, ciężą obowiązkami określone w ust. 2-8. Z kolei dodany do ustawy o przeciwdziałaniu art. 22b ustanawia obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich.

O ile „Ustawa Kamilka” nie wprowadziła zmian do ustawy o kierujących pojazdami, o tyle nie oznacza to, że nie będzie miała ona zastosowania przy nadzorze starosty nad OSK.

Nadzór ten wynika bezpośrednio z art. 43 i nast. ukp i dotyczy m.in. przedsiębiorców prowadzących OSK, a także instruktorów i wykładowców. Zatem starosta (w myśl art. 22x ustawy o przeciwdziałaniu) będzie organem właściwym rzeczowo i miejscowo do wykonywania kontroli obowiązków określonych w art. 21 i art. 22b tej ustawy.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ukp, działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236) i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców. Z kolei organem prowadzącym rejestr, jest starosta właściwy ze względu na miejsce prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców (art. 28 ust. 3 ukp). Co również istotne – podstawowym kodem PKD dla ośrodka szkolenia kierowców jest kod 85.53.Z – pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i pilotażu.

Nawiązując do art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu, powyższe oznacza, że prowadzenie OSK jest „inną działalnością związaną z edukacją”, o której mowa w tym przepisie. Przedsiębiorcy prowadzący OSK są również zobowiązani do wprowadzenia standardów ochrony małoletnich (SOM), bowiem o ile art. 22b pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu został skonstruowany w sposób ogólny, to nie sposób nie zauważyć, że szkolenie kandydatów na kierowców jest „swego rodzaju działalnością oświatową”. Zatem podmiot prowadzący OSK może spełniać znamiona „organizatora działalności oświatowej” lub „działalności związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich”. Oznacza to, że przedsiębiorca prowadzący OSK powinien wdrożyć procedury związane z SOM oraz wypełnić pozostałe obowiązki związane z zatrudnieniem i weryfikacją niekaralności swoich pracowników.

Należy zasygnalizować, że ustawa o kierujących pojazdami w art. 28 ust. 2 pkt 2 nie precyzuje co należy rozumieć pod pojęciem „zatrudniania w OSK instruktora”, więc należy przyjąć, że dopuszczalna jest każda forma zatrudnienia (umowa o pracę, zlecenie, umowa o świadczenie usług) (zob. wyrok NSA z 08.12.2020 r., sygn. akt II GSK 1120/20).

Powyższa uwaga jest istotna w kontekście brzmienia art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu, bowiem przepis ten mówi o konieczności wykonania obowiązków określonych w art. 21 ust. 2-8 tej ustawy „przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności (...)”. Oznacza to, że w myśl tego przepisu, obowiązek uzyskania przez przedsiębiorcę prowadzącego OSK informacji z odpowiedniego rejestru będzie dotyczył osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę, jak też na podstawie każdej innej formy zatrudnienia – pod warunkiem, że osoba ta będzie bezpośrednio wykonywała działalność edukacyjną z osobami małoletnimi poniżej 18 roku życia (w praktyce obowiązek ten będzie dotyczył instruktorów i wykładowców w OSK).

ZPP zwraca uwagę, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu („przed

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 15, listopad 2024 12:40

Przemysław Matysiak

Odśłony: 2084

nawiązaniem”, „przed dopuszczeniem”), obowiązki o których mowa w art. 2-8 tego przepisu dotyczyć będą osób zatrudnianych lub „dopuszczanych do innej działalności” po wejściu w życie „Ustawy Kamilka”, tj. od dnia 15 lutego 2024 r.

Przeprowadzona powyżej analiza przepisów wskazuje, że wytyczne wprowadzone na mocy „Ustawy Kamilka” mają związek z nadzorem starosty nad OSK. Kontrola ośrodka szkolenia kierowców we wskazanym zakresie nie będzie wykraczała poza zakres określony ustawą o kierujących pojazdami i aktami wykonawczymi, bowiem kontrola obowiązków związana z ochroną małoletnich została przewidziana w ustawie szczególnej, tj. w ustawie o przeciwdziałaniu. Co więcej, organ kontrolujący może wymagać od przedsiębiorcy prowadzącego OSK udzielenia niezbędnych informacji i okazania odpowiednich dokumentów, bowiem uprawnienia te przewiduje art. 22x ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu. Przepis ten przewiduje, że kontrolujący w ramach kontroli jest uprawniony do:

1. wstępu wraz z niezbędnym sprzętem na teren kontrolowanego podmiotu w godzinach od 8 do 18;
2. żądania pisemnych lub ustnych informacji niezbędnych dla przeprowadzenia kontroli;
3. żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z zakresem kontroli.

Organ kontrolujący powinien mieć na uwadze również przepis art. 22x ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu, który statuuje obowiązek niezwłocznego powiadomienia Policji lub prokuratora w przypadku stwierdzenia naruszenia przez kontrolowany podmiot przepisów lub wystąpienia uzasadnionego podejrzenia, że naruszenie mogło nastąpić.

Reasumując, nadzór starosty nad OSK powinien uwzględniać weryfikację elementów wprowadzonych na podstawie Ustawy Kamilka. W praktyce nadzór ten będzie miał zastosowanie do ośrodków, które szkolą małoletnich poniżej 18 roku życia.